

Nadat ik de kinderen gewekt heb, wandel ik samen met hen te voet naar school. We hebben dan nog niet ontbeten, dat doen we pas om 10u. Aangekomen op school starten we eerst met het aanmaken van de vuren. Zodra de vuren warm zijn, beginnen we met koken. Toen ik in 2006 begon, waren er maar 120 leerlingen, maar ondertussen is dat aantal gegroeid tot 485 kinderen, waarvan er ongeveer 300 internen zijn. Gelukkig krijg ik nu in de keuken de hulp van Anna en Kulwa, de twee andere koks. Eerst maken we uji. Dat is een pap op basis van water, maisbloem en wat suiker. Tijdens de speeltijd om 10 uur krijgen alle leerlingen zo'n beker pap. Daarna beginnen we aan het middageten. Dat bestaat elke dag uit ugali (een stevige pap gemaakt met maisbloem) en bonen. Twee keer per week krijgen de leerlingen 's middags ook vlees en vrijdag krijgen ze dagaa, kleine gedroogde visjes.

Eens het middageten klaar is, koken we meteen het avondmaal vermits de vuren dan al warm zijn. 's Avonds krijgen onze internen rijst of ugali met bonen. Per week koken we alles samen 825kg ugali, 165kg bonen, 40kg vlees, 165kg rijst, 18kg dagaa (vis) en 175kg maisbloem voor de uji-pap.

En dat alles koken jullie dus op een houtvuur?

Mama Njiwa: Ja, inderdaad. Tot vorig jaar kookten we buiten. De potten stonden gewoon op drie grote stenen boven een vuur op de grond. Maar in 2011 bouwde pater Bolle een nieuwe keuken samen met een grote refter. Sindsdien zijn we overgeschakeld op grote houtvuurfornuizen. De warmte van het vuur wordt zo veel beter gebruikt en de nieuwe fornuizen verbruiken daardoor veel minder hout. Vroeger verbruikte we één busseel hout per dag, nu is dat nog maar één busseel per drie dagen. Bovendien wordt de rook nu afgevoerd via een schoorsteen en staan we dus niet meer de hele dag in de rook. Eén van de vele verbeteringen waar we heel blij mee zijn!

Je zegt: één van de verbeteringen. Zijn er dan nog zaken die verbeterd werden?

Mama Njiwa: Absoluut! Dankzij de gedrevenheid van alle leerkrachten, zijn we al enkele jaren op rij één van de beste scholen van de regio. De nationale examens die in het 4de en 7de studiejaar worden afgenomen zijn daarvan het beste bewijs. Maar ook de gedrevenheid van pater Bolle helpt ons om bij de beste scholen van de streek

te horen. Jaar na jaar probeert hij om de infrastructuur van de school nog te verbeteren. Zo installeerde hij twee jaar geleden een waterzuiveringsmachine. Via een UV-lamp wordt het water gezuiverd en is het drinkwater 100% veilig. De machine zelf maakt gebruik van een zonnepaneel en werkt dus altijd, ook als er weer eens een nationale elektriciteitspanne is. Voor het onderhoud van de machine zorg ik zelf. Twee keer per week poets ik 's namiddags de watertank, het zonnepaneel en de filter. En het werk loont: sinds we de machine begonnen te gebruiken zijn er duidelijk minder zieke kinderen. Momenteel zijn de werkmensen van pater Bolle ook bezig met het renoveren van de slaapzalen. De vloer wordt vervangen en de muren opnieuw geschilderd. Binnen twee weken zullen de slaapzalen er dus terug als nieuw uitzien. En ze zijn trouwens ook bezig met het afwerken van een echte computerklas. We zullen daarmee de eerste lagere school zijn van de hele provincie met zo'n klas. En pater Bolle heeft me eens verteld dat onze provincie, Tabora, twee keer zo groot is als héél België samen!

Bollé Bollé vzw

p/a salviaaan 29
3191 schiplaken
BE 0825.243.930
tel. +32 (0) 15 61 48 27
gsm +32 (0) 497 58 89 00
mail : info@bollebolle.be
http://www.bollebolle.be

NIEUWSBRIEF . 09

21 maart 2013.

Lieve Donateurs/Sympathisanten,

Rond de jaarwisseling beloofden we jullie een uitgebreid verslag in het voorjaar. En daar was een goede reden voor. Enkele kernleden trokken eind februari-begin maart immers naar Igunga voor een inspectie- en prospectiebezoek. Het weerzien met onze pater – en met onze kernleden Bram en Julie die sinds januari voor enkele maanden in Igunga verblijven – was weer hartverwarmend en ook deze keer waren we onder de indruk van de talrijke verwezenlijkingen daar in Igunga. Maar ook Albert was van zijn kant verwonderd over het succes van onze evenementen zoals de trappistenavond, lezingen met presentaties op scholen, moederdagontbijt,... en vooral dankbaar voor jullie blijvende steun, lieve donateurs. Hij vat het zelf als volgt samen:

"U kan niet geloven hoeveel deugd het mij doet om, op mijn 80ste levensjaar, nog zoveel steun te krijgen uit België en daarbuiten. Heel mijn leven heb ik gebouwd: scholen maar ook waterputten, ziekenhuizen, dispensaria, kerken, parochiehuizen, enzovoort. Maar dankzij U en de mensen van Bollé Bollé in België heb ik nog nooit zoveel kunnen verwezenlijken als de laatste 5 jaar. Gelukkig heb ik daardoor geen tijd gehad om oud te

worden en hoop ik dus nog enkele jaren te kunnen verder boeren", aldus Albert.

U ziet, op zijn 80e werkt hij nog steeds als een volhardende ondernemer en dat hebben enkele kernleden weer met eigen ogen kunnen vaststellen. Het bezoek van het bestuur bleek zeer nuttig te zijn. Niet enkel om te kijken hoe het met de werken staat maar ook om na te gaan wat de noden nog zijn en waar de prioriteiten liggen. Daarenboven kregen we tijdens ons bezoek weer een Afrikaanse levensles. Afrika zou Afrika immers niet zijn als alles volgens plan zou verlopen. De werken hebben door verschillende factoren wat achterstand opgelopen en staan dus minder ver als we gehoopt hadden. De belangrijkste oorzaak hiervan is het feit dat de wisselkoers tussen de Euro en de Tanzaniaanse Shilling afgelopen jaar zeer ongunstig was. Daarom heeft pater Bolle in 2012 zeer bewust gewacht en de verzamelde fondsen slechts met mondjesmaat opgevraagd in België. Enkel de hoogstnoodzakelijke werken werden uitgevoerd en zo liep de rest wat vertraging op. Gelukkig is de koers ondertussen terug zo goed als hersteld en zijn de werkploegen van pater Bolle weer volop aan het werk.

Ondanks de verschuiving van de plannen werden er toch nog heel wat zaken gerealiseerd het afgelopen jaar. Via enkele Ierse bouwkundestudenten leerde onze bouwploeg om grotere, bovengrondse watertanks van 50.000 liter te bouwen. Naast de twee Ierse watertanks werden er op onze middelbare school door de werkmannen van Bolle nog zes gelijkaardige tanks van ieder 40.000 liter bijgebouwd. Albert steelt immers maar al te graag met zijn ogen en water blijft in dit tropisch klimaat de allerhoogste prioriteit. Hij beschikt nu, na de bouw van de nieuwe tanks, over een opvangcapaciteit van nagenoeg 500.000 liter regenwater voor zijn twee scholen. Geen overbodige luxe!

Ook werd er op deze secondary school een dispensarium gebouwd waar een verpleegster de nodige zorgen kan toedienen. Met meer dan 750 leerlingen op school zijn er dagelijks wel 6 à 7 studenten die ziek zijn en dankzij het dispensarium niet meer naar een hospitaal gebracht dienen te worden. In de loop van het eerste semester zullen er overigens twee Duitse verpleegsters gedurende een drietal maanden als vrijwilligers in Igunga verblijven en onze nurses nog bijkomende opleiding verschaffen.

Na verschillende vergaderingen van het kernteam met onze pater en met de directies van de scholen, na heel wat rekenwerk en met de steun van jullie, onze donateurs, in gedachten zijn we echter blij te kunnen melden dat we ondanks de vertragingen ervan overtuigd zijn dat we de bouwwerken van onze school spoedig zullen kunnen afronden. Op onze prioriteitenlijst voor dit jaar staan nog enkele grote werken waarvan het afwerken van de slaapzalen en de bouw van de laboratoria op onze middelbare school de belangrijkste zullen zijn. Dankzij de gulle steun van BASF kan alvast het chemielabo volledig ingericht worden tegen ten laatste 30 augustus 2013. Tot slot volgt dan nog de laatste bouwverf, de "administration block", die hopelijk ten laatste begin volgend jaar zal kunnen opgeleverd worden.

Na het finaliseren van deze bouwwerken zullen we ons volgend jaar concentreren op een nieuw project. Aangezien er in Tanzania nog zeer regelmatig, lees bijna dagelijks, stroomonderbrekingen zijn, dromen we er immers van om, tenminste de belangrijkste gebouwen van onze scholen (slaapzalen, dining hall/studiezalen en administration block), van zonnepanelen te kunnen voorzien zodat de verlichting hier altijd gegarandeerd kan worden. De Koning Boudewijstichting heeft voor dit solar-project al haar goedkeuring gegeven en onze lopende erkenning hiertoe verlengd.

Tijdens de vergaderingen met Albert werd er ook duchtig gepraat over de toekomst. Het is immers de bedoeling om op termijn de scholen over te dragen aan zustercongregaties met Europese roots. Er hebben hierover al verschillende gesprekken plaatsgevonden en de Palotina Sisters en de Abateresa Sisters zouden bereid zijn om de scholen op termijn over te nemen. Er zijn zelfs al enkele zusters die momenteel op de scholen een proefperiode lopen. De opvolging lijkt dus verzekerd!

Dat een dergelijke overdracht de betreffende projecten meestal ten goede komt, hebben we tijdens deze reis meermaals kunnen vaststellen.

Het hospitaaltje dat Albert enkele jaren geleden in Mwanzugi opstartte, is vandaag de dag uitgegroeid tot een volwaardig en goed draaiend dispensarium met materniteit onder de hoede van de Sisters of St. Joseph of Cluny. Vorige maand werd de nieuwe uitbreiding, getekend door ons kernlid Bram en gesponsord door een Spaanse Rotary Club, plechtig ingehuldigd. En de zusters hebben nog wel meer geleerd van onze pater: eind vorig jaar zijn ze op eigen initiatief en met de financiële steun van een Ierse organisatie gestart met het bouwen van een eigen schooltje in Mwanzugi.

Ook in Kishuro, een van de eerste missieposten van onze Witte Pater, draait het goed. Alvera, de eerste huishoudster van Albert in Tanzania, heeft er met zijn steun een weeshuis uit de grond gestampt en doet na al die jaren nog steeds wonderen. Via de contacten van enkele van onze kernleden werd er voor haar en haar kinderen een mooie som geld ingezameld waarmee een eetzaal gebouwd zal worden. Het geld werd haar tijdens ons bezoek overhandigd zodat de bouw hiervan weldra zal kunnen starten. Alvera en haar kinderen zijn hiermee uiteraard dolgelukkig!

De Kiswahili school in Igunga, die pater Bolle enkele jaren geleden bouwde met onder meer de steun van de scholen van Boortmeerbeek, is sinds 2008 in handen van de overheid. En ook hier blijkt het overgedragen project het zeer goed te doen.

Wij zagen dus dat het goed was, daar in het warme Igunga. De batterijen zijn weer goed opgeladen en de motivatie is nog altijd even groot. Wij doen dus graag nog even voort. Hopelijk doen jullie nog met ons mee!?

Marie-Jeanne Claes
Secretaris

Oger Vaes
Voorzitter

Om jullie een blik te kunnen geven op het leven achter de schermen van onze scholen trokken we naar de lagere school om er één van de koks, Mama Njiwa, te interviewen. Haar verhaal vind je hieronder. Veel leesplezier!

Mama Njiwa: Karibu! Ik ben Mama Njiwa en ben één van de 3 kokkinnen van St. Leo The Great English Medium Pre- and Primary School. Toen pater Bolle me in 2006 vroeg om te koken in zijn lagere school, heb ik geen moment getwijfeld. Mijn man Anacleti werkte immers al lang als schrijnwerker op de missiepost, dus ik wist dat ik met pater Bolle een goede baas zou hebben.

Heb je zelf ook kinderen?

Mama Njiwa: Ja, Anacleti en ik hebben vijf kinderen: Njiwa is 16 jaar, Abrahamu is 10, Jeronimo 9, Obama 4 en onze jongste, Slaa, is net 2,5 geworden. Obama werd geboren op de dag dat Obama verkozen werd tot president in Amerika. Daarom hebben we hem deze naam gegeven. En misschien wordt hij wel ooit de president van Tanzania (lacht)! Tot vorig jaar woonden we in één van de leeraarswoningen op het domein van de lagere school,

maar na lang sparen hebben we nu ons eigen huisje gebouwd vijfhonderd meter verderop.

Hoe ziet een doorsnee dag er voor jou uit?

Mama Njiwa: Ik sta elke dag op om half zes 's morgens.